

● Sikert hoz a „csanyteleki iskolarendszer”? Pedagógusok egyéni vállalkozásban

Csanytelek lélekszáma 1991-től négy év alatt több mint 400-zal csökkent. Az elöregedés egyenes következményeként az 1972-ben 580 gyerekre tervezett általános iskolába ma mindössze 196 tanuló jár. Ez a mai iskolabezárás időkből szabályos katasztrófahelyzet lenne szülőknél és pedagógusoknál egyaránt. S mégis: a csanyteleki iskoláról ma úgy beszélnek az országban, mint egy példáról arra, hogy hogyan lehet elkerülni a bezárást és hogyan lehet pedagógusi állásokat megmenteni. Egy példa, amelyet sok település követni kényszerülhet.

A „csanyteleki iskolarendszer” úgy kezdődött, hogy 1991-ben a megválasztott polgármester (Veres János szegedi vállalkozó, de a község szülőltje) racionalizálásba kezdett. Amikor az országban még senki nem gondolt rá, Csanyteleken már különválasztották és vállalkozásba adták az iskola szolgáltató tevékenységeit. Vállalkozó fűtött, javított, takarított. (Az akkori intézkedések zömét Szegeden csak most készülnek bevezetni!) Az idei évet azonban a működési kiadások tekintetében a csanyteleki iskola is megsínylette: a 20 pedagógusból hetet el kellett volna bocsátani. Nem küldték el őket, hanem mindenkinek lehetőséget adtak, hogy egyéni vállalkozóként dolgozhasson tovább.

– Én itt születtem ebben a faluban, parasztesalásban nőttem fel. A szövetkezetezés előtt, amíg mi kormányoztunk, ugyanígy működött az élet: nálunk is voltak sikeres évek meg sikertelenek. Ha kevesebb volt az éves bevételünk, jól beosztották a szüleim és nagyszüleim, a többet pedig még jobban. Ma ha kevés van, akkor is sokat akarunk elosztani, ha sok van, akkor pedig végképp pazarlunk – bocsátja a beszélgetés elejé Veres János.

● **A csanyteleki iskolától idén mennyit kellene elvonni?**

– A költségvetésünkben az előző formában évi 22 millió forint szükségeltetett az iskola működtetéséhez. Mivel a bevételeink nem teljesültek, ezt le kellett volna szorítanunk 18 millió forintra. Megtehettük volna, hogy július elsejétől a belügyminiszter úr levele alapján 20 százalékos közalkalmazotti létszámleépítést hajtunk végre, de ha így teszünk, a folyamatos leépítésben egyszer azt vesszük majd észre, hogy csupán az épület maradt meg.

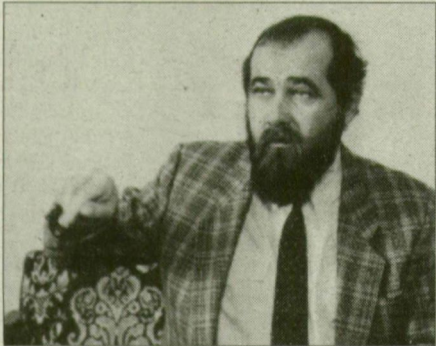
● **Ehelyett a pedagógusoknak felajánlották az egyéni vállalkozói státust. Kinek, miért érte meg?**

– Kiszámoltuk, hogy ha a pedagógusok egyéni vállalkozás formájában juthatnának a jövedelmükhöz, akkor azok a magas terhek – adó, tb, nyugdíjjárulék –, amelyek a közalkalmazotti béreket terhelik, felszabadulnak. Szerintem ugyanis Magyarországon a vállalkozási törvény nem zárja ki a pedagógusokat és az alkotmány sem korlátozza a vállalkozás szabadságát. A pedagógusok nem annyira kerülnek az önkormányzatnak, mint amennyi a fizetési lapon fel van sorolva. Egy bruttó 30 ezer besorolású tanár, aki hazavisz 18 ezer forintot, majdnem 50 ezer forintba kerül a munkáltatójának. Ebből az 50 ezerből mi 45 ezret a rendelkezésére bocsátunk, amiből a minimáljövdelem elve alapján vállalkozóként fizeti az adót és a tb-t, a többi pénzt pedig olyan fejlesztésekre is fordíthatja, amelyekről adózott pedagógusként eddig csak álmodozhatott. A fennmaradó 5 ezer a költségvetésünkben marad és a két intézményt, az iskolát és óvodát együttvéve jelentős éves megtakarítást hoz. Meg persze a munkahe-lyek is megmaradnak...

● **Az Államkincstár januári föllállítása nem lehetetleníti el ezt a rendszert?**

– Nem, mert a vállalkozó pedagógusok föl sem kerülnek a közalkalmazotti bérlistára, aminek alapján a Tá- kisz, illetve a kincstár visszatartaná a tébójüket vagy adóelőlegjüket. A vállalkozó pedagógus a teljes szerződésben kikötött összeget továbbra is az önkormányzattól, illetve az iskolától kapja meg, számla ellenében.

● **De ahhoz, hogy a pedagógusok igazán jól járjanak, bizonyos nagyságú jövedelem kell...**

Veres János csanyteleki polgármester szerint az iskola pedagógusainak harmadát csak így lehetett megmenteni az elbocsátástól. (Fotó: Karnok Csaba)

– Eszem ágában sincs a pedagógusokat adócsalásra buzdítani. De hogy jól bánjanak az adóalapjukkal, azt engedjük meg nekik. Akár egyéni, akár társasági vállalkozás formájában, de hagyjuk, hogy saját magukat is kormányozhassák.

● **Hányan próbálkoztak az új státussal?**

– Egy félévén túl vagyunk: a kezdeti időszakban a 20 pedagógusból 11-en választották a vállalkozói formát, most már többen is vannak...

● **Szabad választás volt?**

– Természetesen, és örülök, hogy kezdetől 11 ember hiit nekem. Nem úgy tevődött fel a kérdés, hogy vagy vállalkozó lesz valaki, vagy elmegy. Emellett kötöttünk egy olyan megállapodást, hogy ha véletlenül olyan törvény születik, amely a tevékenységet tiltja, akkor megvan a visszaút a közalkalmazotti státushoz. Persze ez a visszaút az iskola esetében oda vezetne, hogy elbocsátásokon kellene gondolkodni.

● **Hogyan változott az itteni pedagógusok keresete, amióta egyéni vállalkozóként dolgoznak?**

– Nem szívesen válaszlok erre a kérdésre, legfennebb csak annyit: nem lett kevesebb, másképp „visszaszökdősnének” a közalkalmazotti státushoz. Lényegében a pedagógiai munka is változatlan, csak a pedagógusok nem az eddigi formában, hanem számla ellenében kapják a fizetésüket. Tehát ez egy megbízási díj, amelyben minden pedagógus előre egyénileg megegyezett az iskola igazgatójával.

● **Ön ugye hisz abban, hogy a nehéz időszak átélése érdekében ez az útja. De ha 1991-ben Szeged polgármesterei székében ül és 1995-ben meg is marad benne, ugyanazt a szegedi iskolákban is megpróbálta volna?**

– Persze. Akartam én 90-ben Szegeden polgármester lenni, de nem lettem. Most megpróbálok egy példát kicsiben megvalósítani, amely, ha sikerül, modell lehet más települések számára is. Véleményem szerint ezt a modellt egy nagyobb városban csak jobban lehet megcsinálni, mint egy kisebb településen.

Panek József

Menedzser asszisztent

keresünk román nyelvtudással és

titkárnőt!

Jelentkezés levélben "Állandó" jellegre.
Cím: 6721. Szeged, Zárda u.7., Giraffe Bt.

Az éremnek legalább két oldala van. Csakúgy, mint a csanyteleki iskolakérdés. Azon ugyanis nem kell csodálkozni, ha egy településnek legalább 45 ezer forintjába kerül havonta egy alulfizetett pedagógus, aki ráadásul ebből mindössze legföljebb 18 ezret kap kézhez, akkor ezt a helyzetet előbb-utóbb mindkét fél megegyezően. Kialaktják hát a maguk számára azt a modellt, amit Csanyteleken kifundáltak. Azaz: vállalkozóvá lesz a pedagógus.

Ebben a konstrukcióban a falu megspórol néhány ezer forintot, néhány ezer forinttal pedig több kerül a pedagógus zsebébe. Magyarán arról van szó, hogy amíg alkalmazottként kapta meg a nagyjából-egészéből pária-életmódhoz elegendő összeget, addig adóban és tébében-nyugdíjjárulékban viszonylag szép summát akaszthattak le a pedagógusról és az önkormányzattól. Vállalkozóként azonban a pedagógus számla ellenében veheti föl a rászánt szinte teljes summát, hogy aztán lehetőségei és kiadási szerkezete függvényében viszonylag tekintélyes százalékot trjon-irhasson le költségként. Adót és

Adók és tanárok

tébet így aztán csak a maradék után fizet. Így lényegében 5–10 vagy akár 15 ezer forinttal többet költöhet magára és családjára.

És nem történik semmi más, csupán ebben a modellben végre beruházhat saját magába és vállalkozásába (már-már a gyerekek oktatásába). Letrhatja költségként a megvásárolt könyveket, folyóiratokat, újságokat, telefon- és villanyszámlahányadot, irodaszert, egy szegedi vagy pesti színházlátogatást útiköltséggel együtt csakúgy, mint a bel- vagy külföldi tanulmányutat, netán a számítógépet, ha erre lenne szüksége stb. És csak az ezután fennmaradó összeg számít jövedelemnek, ami után adót és tébét kell fizetni.

Azaz a vállalkozói modell figyelembe veszi, hogy a szellemi, adott esetben a pedagógusi munka is folyamatos befektetéseket igényel, amely befektetések költségeit a jelenlegi alkalmazotti bérek egyáltalán nem tartalmazzák.

Mindez az érem egyik oldala. A másik? A többletjövdelem fejében a pedagógus elveszti közalkalmazottként élvezett, ám egyre kétségesebb védettségeit, érdekérvényesítési lehetőségeit. Ha azonban a polgármesteri hivatal és a pedagógustársadalom kölcsönösen megbíznak egymás korrektségében – és ez Csanyteleken úgy látszik így van – a dolog működik.

Hogy az állam és a tébét, no meg a nyugdíjbiztosító így kevesebb bevételhez jut? Igaz, de hát éppen a költségvetés mérési ly szűken, az értelmiségi létehez elégtelenül a pedagógusbéreket és az állami nyugdíjbiztosítás jelzi, hogy aki tud, gondoskodik előre magáról, mert az állami nyugdíjrendszer az összeomlás felé halad.

A csanyteleki modellben az önkormányzat és a pedagógusok egyaránt vetik ezt az igencsak nyomatókos üzemet.

Szávay István

Magyar Államkötvény

MINDIG VOLTAK NAGY PILLANATOK

1998/G2
változó kamatozású

1997/Y1
1997/Y2
fix kamatozású

**A JELEN NAGY PILLANATAI-
BAN ÖN IS RÉSZT VEHET.**

1995. december 13-án kibocsátjuk a legújabb, 1998/G2 jelű Magyar Államkötvényt, valamint újra jegyezhető a nagy sikerű 1997/Y1 és 1997/Y2 jelű sorozatok.

**MAGYAR ÁLLAMKÖTVÉNY
1998/G2**

3 év futamidő, változó kamatozás. Az első kamatfizetés érvényes kamat mértéke évi 34,98%. A kamat mértéke a kamatmegállapítás időpontját megelőző egy naptári hónapban kibocsátott 6 hónapos lejáratú diszkont Kincs-

tárjegyek aukcióinak eredményei alapján kerül megállapításra.

Jegyzési árfolyam 1998/G2:

1995. november 27-től december 1-ig 106,30%, 1995. december 4-től december 8-ig 106,90%. Az elérhető hozam az első kamatidőszakra évi 32%.

**MAGYAR ÁLLAMKÖTVÉNY
1997/Y1**

1,5 év futamidő, évi fix 30% kamat. Kamatfizetés fél évenként.

**MAGYAR ÁLLAMKÖTVÉNY
1997/Y2**

1,5 év futamidő, évi fix 30% kamat. A kamatfizetésre és a törlesztésre a futamidő végén egy összegben kerül sor.

A kamatok a futamidő alatt fél-évente tőkésítésre kerülnek.

Jegyzési árfolyam 1997/Y1, Y2:
1995. november 27-től december 1-ig 104,50%, 1995. december 4-től december 8-ig 105,10%. Az elérhető hozam évi 31%.

Jegyzés: 1995. nov. 27– dec. 8. Befektetése mindig biztonságos – pénze mindig elérhető.

További aktuális információk: 266-6044.

Forgalmazó- és kifizetőhelyek: MNB Csongrád Megyei Igazgatósága Szeged, Deák F. u. 17. • OTP Bank Rt.: 6701 Szeged, Széchenyi tér (Tisza Szálló), Aradi vértanúk tere 3., Szentos, Csongrád, Hódmezővásárhely, Makó, Kistelek, Mórahalom • Quaeator Értékpapír Kft. 6720 Szeged, Deák F. u. 34. • Magyar Hitel Bank Rt. 6700 Szeged, Mars tér 5., Hódmezővásárhely • Inter-Európa Bank Rt. 6720 Szeged, Széchenyi tér 2.

MAGYAR ÁLLAMPAPÍR

A TÖBBSZÖRÖS BIZTONSÁG

NAPKELTE

a Szeged Nagyaruházban

Vasárnap is!

Az élelmiszer-, a háztartási és műszaki osztály teljes áruválasztékát év végéig vasárnaponként

8.30–13 óráig

10% engedménnyel kínáljuk!

– Ez már karácsonyi előzetes,
– Óriási választék,
– Szencációs árak,
– Díjtalan kényelmes parkolás.

NAPKELTÉVEL vasárnap is FORINTOT NYER a Szeged

Nagyáruház földszinti osztályain!

